

^१मालभारी-उत्पलमालभारी, ^२विश्वम्भरः-विश्वम्भरा,
^३ग्रामभर्ता, ^४बन्धिः, भारः, बिभरिषुः-बुभूर्षुः^A, ^५वेभ्रियः;
 भर्तव्यम्, भारयितव्यम्, बिभरिषितव्यम्-बुभूर्षितव्यम्, वेभ्रीयितव्यम्;
 भरणीयम्, भारणीयम्, बिभरिषणीयम्-बुभूर्षणीयम्, वेभ्रीयणीयम्;
^६भृत्यः, भार्याः (क्षत्रियाः), ^७संभृत्यः-संभार्यः, ^८सम्भर्यम्, भार्यम्,
 बिभरिष्यम्-बुभूर्ष्यम्, वेभ्रीय्यम्;

ईषद्भरः-दुर्भरः-सुभरः;

^९भ्रियमाणः, भार्यमाणः, बिभरिष्यमाणः-बुभूर्ष्यमाणः, वेभ्रीयमाणः;

^{१०}भारः, भारः, बिभरिषः-बुभूर्षः, वेभ्रीयः;

भर्तुम्, भारयितुम्, बिभरिषितुम्-बुभूर्षितुम्, वेभ्रीयितुम्;

1. 'सुप्यजातौ—' (3-2-78) इति णिनिः। 'इष्टकैषीकामालानां चिततूलभारिषु' (6-3-65) इति पूर्वपदस्य ह्रस्वः। 'पदाङ्गाधिकारे तस्य च तदुत्तरपदस्य च' (परिभाषा-30) इत्यनेन तदुत्तरपदस्य च ह्रस्वः। तेन 'उत्पलमालभारी' इत्यपि साधुः।
2. 'संज्ञायां भृत्—' (3-2-46) इति खच्। 'खिल्यनव्ययस्य' (6-3-66) इति वर्तमाने, 'अरुद्विषदजन्तस्य—' (6-3-67) इति मुम्। विश्वम्भरः=विष्णुः। त्रियां टापि विश्वम्भरा=भूमिः। 'विश्वम्भरा, साम रथन्तराख्यं पतिवरा चापि धनञ्जयश्च' इति प्रक्रियासर्वस्वे।
3. 'तृन्' (3-2-135) इति ताच्छील्ये तृन्। याजकादित्वात् (2-2-9) समासः।
4. तच्छीलादिषु कर्तृषु, 'आहगमहनजनः किकिनौ लिट् च' (3-2-171) इत्यनेन किः किन् वा प्रत्ययः। तस्य च लिट्पूर्वावेन द्विवचनादिके कृते, 'इको यणचि' (6-1-77) इति यणादेशः। बन्धिः=आयुधविशेषाणां भरणशाली।
5. यङन्तात् पचाद्यचि, यङो लुकि संयोगपूर्वकत्वात् यणं बाधित्वा, इयङादेशे रूपमेवम्।
6. 'भृजोऽसंज्ञायाम्' (3-1-112) इत्यत्र 'असंज्ञायाम्' इत्युक्तेः, संज्ञायां क्वपि लुकि भृत्यः=कर्मकरः। असंज्ञायां तु भार्यः इत्येव। भार्याः नाम क्षत्रियाः।
7. 'संपूर्वाद्वा' (वा. 3-1-112) इत्यनेन वा क्यप्। पक्षे ण्यत्।
8. अत्र बाहुलकात् यत्प्रत्यये, गुणः। सम्भर्यम् गवामयनरूपः सत्रविशेषः। कचित्, 'सम्भार्यम्' इत्येव गवामयनस्य नाम दृष्टम्।
9. यकि, 'रिङ् शयग्लिङ्छ' (7-4-28) इति रिङादेशः।
10. धातोरस्य ह्रस्वकारान्तत्वात् घञेव न्याय्यः। क्षीरस्वामी तु "ऋदोरप्" (3-3-57) भरः।" इत्युक्तवान्। तच्चिन्त्यम्।
- A. 'स्वां जिज्ञापयिषू शक्ति बुभूर्षुं तु जगन्ति किम्' म.का. 9.37.